

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Бурак Олена Миколаївна

УДК 65.338.712.4

**ЕКОНОМІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЗЕЛЕНЕННЯ
МІСТ ТА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ УРБАНІЗАЦІЇ**

Спеціальність 08.00.05 - розвиток продуктивних сил та регіональна економіка

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків - 2009

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Харківській національній академії міського господарства
Міністерство освіти і науки України (м. Харків)

Науковий керівник

- кандидат економічних наук, професор,
Юр'єва Тамара Петрівна,
Харківська національна академія міського
господарства, професор кафедри міської і
регіональної економіки

Офіційні опоненти:

- доктор економічних наук, професор
Герасимчук Зоряна Вікторівна,
Луцький національний технічний
університет, перший проректор;

- кандидат економічних наук, професор
Кайлюк Євген Миколайович,
Харківська національна академія
міського господарства,
професор кафедри менеджменту і
маркетингу в міському господарстві

Захист відбудеться «25» червня 2009 р. о «13» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.089.01 Харківської національної академії міського господарства за адресою: 61002, м. Харків, вул. Революції, 12, в залі засідань Вченої ради (конференц-зал № 1).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківської національної академії міського господарства за адресою: 61002, м. Харків, вул. Революції, 12.

Автореферат розісланий “25” травня 2009 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т.В. Момот

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Територіальні утворення являють собою не тільки простір для розвитку продуктивних сил, але й екосистеми різного рівня. На відміну від природних систем, регіональна й міська екосистеми не є саморегульованими і самовідтворювальними, особливо в умовах процесу урбанізації, тому баланс розвитку територій створюється і підтримується людиною за допомогою конкретних засобів регулювання.

Дослідження сфери озеленення актуалізується підвищеною увагою громадськості до питань якості середовища життєдіяльності людини і соціально-економічного розвитку територій, проблемною економіко-екологічною ситуацією у містах і регіонах України, що потребує удосконалення процесу регулювання розвитку територій.

Гострота питань економічного регулювання сфери озеленення пов'язана з її незадовільним станом, прояви якого спостерігаються у: недостатньому фактичному рівні озеленення територій України, що призводить до збільшення захворюваності населення; зростанні техногенного і антропогенного тиску на рослинність, що зменшує її позитивний вплив на середовище; відсутності економічно обґрунтованого фінансування заходів з озеленення на всіх рівнях і малораціональному розподілі коштів; недосконалості нормативно-законодавчої бази; незадовільному фінансово-господарському стані підприємств з обслуговування зелених насаджень; відсутності систематизованої і достовірної інформації про склад об'єктів озеленення.

Проблематику регіональних питань розвитку територій досліджували такі вчені, як: Б.М. Данілішин, М.І. Долішній, З.В. Герасимчук, Є.П. Качан, Я.Б. Олійник, Г.В. Ковалевський, А.Г. Мазур, Л.Г. Мельник, Г.І. Онищук, Д.М. Стеченко, Л.Г. Чернюк та ін. Економічні й містобудівні аспекти озеленення досліджені в роботах О.М. Белкіна, А.П. Вергунова, М.І. Кожухова, Т.П. Юр'євої, В.П. Кучерявого, Н.Я. Крижанівської, Є.М. Кайлюка, В.І. Єрохіної, В.С. Теодоронського, Л.Б. Лунца, І.Д. Родичкіна, Л.С. Залеської, О.М. Микуліної, Дж. Саймондса.

Однак ще багато науково-методичних питань економічного регулювання розвитку системи озеленення міст і регіонів України в умовах урбанізації залишаються дискусійними й недостатньо розробленими. Необхідно розробити новий комплексний науково-практичний підхід до реалізації заходів економічного регулювання розвитку системи озеленення для підвищення якості життя людини у регіонах та містах.

Все це визначає актуальність, вибір теми, цілі дисертації та формування завдань, що спрямовані на їх досягнення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. При ви-

конанні дисертаційної роботи автором розроблялася тематика напрямку науково-дослідних робіт кафедри міської і регіональної економіки: держбюджетна тема “Реформування ЖКГ: теорія та практика (на прикладі підприємств зеленого господарства)”- 2003-2006 рр. У 2007-2008 рр. теоретико-методичні й практичні розробки дисертаційної роботи були включені до науково-дослідної роботи за темою “Економічні проблеми розвитку підприємств житлово-комунального господарства: регіональний аспект” (номер державної реєстрації 0107U000248), де автором розроблено алгоритм визначення комплексної характеристики території, розглянуто проблеми функціонування системи озеленення, виявлена її структура, досліджено проблеми перспективного планування у сфері озеленення.

Мета і завдання. Метою дисертаційної роботи є узагальнення науково-методичних основ і підходів до процесу економічного регулювання розвитку системи озеленення міст та регіонів, дослідження особливостей і розробка пропозицій щодо удосконалення її економічного регулювання через впровадження економічно обґрунтованого механізму.

Відповідно до мети дисертації вирішувалися наступні завдання:

- дослідити використання загальнонаукового теоретико-методологічного апарату й виявити особливості його застосування у сфері озеленення;
- визначити основні проблеми економічного розвитку міст та регіонів як урбанізованих територій стосовно функціонування сфери озеленення;
- проаналізувати стан і тенденції розвитку сфери озеленення для обґрунтування необхідності її економічного регулювання;
- обґрунтувати необхідність перспективного економічного і предметного планування системи озеленення як основи її регулювання;
- розробити механізм покриття витрат на капітальний ремонт зелених насаджень;
- запропонувати багаторівневу систему формування коштів на капітальний ремонт об'єктів зелених насаджень відповідно до їх значущості, тобто диференціювання за ознаками, що характеризують зелені насадження і територію їх розташування.

Об'єктом дослідження є процес функціонування системи озеленення міст та регіонів і його економічне регулювання в умовах урбанізації.

Предметом дослідження є науково-методичні основи й підходи до процесу економічного регулювання розвитку системи озеленення міст та регіонів.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дисертації є наукові праці провідних вітчизняних і закордонних вчених–економістів, нормативно-законодавчі акти України, що регламентують розвиток сфери озеленення міст та регіонів України в умовах урбанізації. Для досягнення цілі й

завдань роботи дисертантом використано низку прийомів, підходів і методів досліджень, зокрема: загальнонаукові методи; специфічні методи; методи математичної статистики.

Наукова новизна. Результатами дослідження є нові вирішення науково-прикладного завдання економічного регулювання розвитку системи озеленення міст та регіонів України в умовах урбанізації.

Вперше:

- запропоновано підходи до економічного регулювання розвитку системи озеленення міст та регіонів в умовах зростаючого негативного впливу урбанізаційних процесів через визначення п'ятирівневого механізму формування обсягів коштів на капітальний ремонт зелених насаджень, що диференційований за ознаками: розташування зелених насаджень на території населеного пункту, їх функціональне призначення, біологічні особливості й термін використання, вікові категорії, категорії породи.

Удосконалено:

- визначення поняття «система озеленення міст (регіонів)», під якою запропоновано розуміти організацію всього процесу озеленення, що регулюється органами місцевого самоврядування та суб'єктами озеленення і здійснюється на основі багатофункціональних об'єктів озеленення, що на відміну від існуючих, не зводиться до поняття «система озелених територій»;
- підходи до застосування положень теорії системного і трансдисциплінарного аналізу для сфери озеленення, а саме, конкретизовані основні елементи системи озеленення (органи місцевого самоврядування, підприємства з озеленення, об'єкти зелених насаджень); визначені особливості її структури і організації, що залежать від складу об'єктів зелених насаджень, соціальної структури та організаційно-правових форм господарювання суб'єктів озеленення; функцій, що націлені на підвищення якості життя людини. Запропоновано для вирішення проблеми складних наслідків урбанізації при плануванні розвитку системи озеленення міст (регіонів) враховувати економічну, екологічну й містобудівну складові;
- положення перспективного плану комплексного озеленення щодо кількості й змісту форм розрахунку показників та послідовності їх виконання. Зокрема, розроблено форму плану “Розподіл витрат на заходи перспективного плану комплексного озеленення території за джерелами фінансування”, що дозволить впорядкувати виділення коштів на конкретні заходи озеленення.

Отримали подальший розвиток:

- підхід до визначення інтегрального показника «комплексна характеристика території» із застосуванням методу експертних оцінок, що на відміну від

існуючих, враховує особливості системи озеленення міст та регіонів, а також основні блоки факторів: соціально-економічні, екологічні та містобудівні й додаткові фактори (правові, інформаційні та ін.), що дозволяє визначити нормативи фінансування капітального ремонту зелених насаджень;

- прийоми планування асигнувань на капітальний ремонт і поточне утримання об'єктів благоустрою міст. Розроблено рекомендації щодо поліпшення планування витрат на капітальний ремонт зелених насаджень.

Практичне значення наукових результатів дослідження. Практичні результати дослідження полягають у розробці методичного інструментарію для проведення розрахунків щодо визначення обсягів коштів на експлуатацію зелених насаджень (механізму визначення нормативів фінансування капітального ремонту зелених насаджень і розподілу коштів на озеленення, що дозволить вирішити проблеми якості міського середовища).

Результати дослідження впроваджено Управлінням державного казначейства в Ленінському районі м. Харкова Головного управління Державного казначейства України в Харківській області (акт впровадження № 12 від 18.02.2008 р.), Управлінням ЖКГ Червонозаводського району м. Харкова (довідка про впровадження від 14.05.2008 р.), Управлінням містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Херсонської обласної державної адміністрації (акт впровадження № 30-254-5/500 від 15.04.2008 р.), Акціонерним товариством «УКРКОМУННДПРОЕКТ» (акт впровадження № 01/130 від 12.06.2008 р.), кафедрою архітектурного і ландшафтного планування ХНАМГ - «Проект реконструкції і озеленення території набережної м. Каховки» (довідка про впровадження результатів від 14.11.2007 р.)

Результати досліджень застосовуються у навчальному процесі ХНАМГ на кафедрі міської і регіональної економіки при викладанні курсів: «Економіка підприємства», «Особливості економіки підприємств ЖКГ», «Особливості планування підприємств міського господарства» (акт впровадження № 999 від 25.05.2009 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням, яке виконано на основі результатів власних досліджень.

Апробація роботи. Основні результати дисертаційного дослідження доповідались автором і обговорювались на: IX Міжнародній науковій конференції студентів і молодих учених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання» (9-11.12.2008 р., м. Донецьк); IV Всеукраїнській конференції «Охорона навколишнього середовища промислових регіонів як умова сталого розвитку України» (11-12.12.2008 р., м. Запоріжжя); IV Міжнародній науковій

конференції «Динаміка дослідження - 2008», (15-31.07.2008 р. м. Софія); Міжнародній науковій конференції «Перспективні питання світової науки», (17-25.12.2008 р., м. Софія); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інноваційний розвиток України: наукове, економічне та правове забезпечення» (27-28.10.2006 р., м. Харків); Міжнародній науково - практичній конференції «Системотехнічні основи полідименціонального формування інвестиційного циклу в будівельній галузі» (16-19.10.2007 р., м. Харків); Міжнародній науково - практичній конференції «Удосконалення економічних структур будівельної галузі в умовах трансформації економіки України до ринкових вимог», (17-19.10.2005 р., м. Харків); Науково-технічній конференції викладачів, аспірантів та співробітників ХНАМГ (11-13.05.2006 р., м. Харків); Науково-технічній конференції викладачів, аспірантів та співробітників ХНАМГ (12-13.05.2008 р., м. Харків).

Публікації. За результатами дисертаційного дослідження автором опубліковано 16 наукових праць, з них 7 робіт у фахових наукових виданнях і 9 тез доповідей і статей на конференціях. Загальний їх обсяг 3,35 друкованих аркушів, з них особисто автору належать 3,2 друкованих аркуша.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, 3 розділів та висновків, додатків, списку використаних джерел. Робота викладена на 196 сторінках комп'ютерного тексту, містить 75 таблиць, 14 рисунків, список використаних джерел з 227 найменувань на 18 сторінках і 4 додатка на 9 сторінках. Обсяг основного тексту 166 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, а також наукову новизну, теоретичне і практичне значення наукових розробок.

У першому розділі **“Теоретико - методологічні основи функціонування системи озеленення міст та регіонів”** розкрито основні теоретико-методологічні підходи до вивчення міст та регіонів, обґрунтовано можливості застосування інструментарію загальнонаукового методологічного апарату для вивчення сфери озеленення, яка досліджена як структурний елемент систем вищих рангів, проаналізовано функціональні й структурні особливості системи озеленення і суб'єктів, які діють у цій сфері, розглянуто засади трансдисциплінарності в рамках застосування системного підходу до сфери озеленення; висвітлено особливості урбанізаційних змін територіальних утворень; обґрунтовано застосування планування як економічної основи регулювання сфери озеленення.

Сфера озеленення є складовою частиною регіону, міста, економічної і природної систем. Для її вивчення пропонується обрати системний і трансдисциплінарний підходи.

Однією з суттєвих теоретико-методологічних проблем є поняття регіональної і міської системи озеленення. Поняття “система озеленення” недоцільно зводити до терміну “сукупність зелених насаджень”. Пропонується застосовувати поняття “система озеленення міст (регіонів)” натомість тепер вживаного терміну. Під цим терміном більш доцільно і коректно розуміти складний еколого-економічний комплекс суб’єктів і об’єктів озеленення, тобто організацію всього процесу озеленення, що регулюється суб’єктами озеленення і здійснюється на основі багатофункціональних об’єктів озеленення.

Характер і наслідки взаємодії людини й природи у різних регіонах мають самобутні ознаки, але погіршення якісних характеристик територій спостерігається як загальна тенденція розвитку.

Міста України як найпоширеніші антропогенні ландшафти перебувають на стадії значного руйнування усіх природних компонентів внаслідок урбанізації. Забезпечення сталого розвитку територій залежить від підвищення якості планування та достатнього фінансування системи озеленення.

Пріоритет у роботі надано проблемі перспективного планування в галузі озеленення для забезпечення природного й економічного балансу міст та регіонів. Орієнтація на довгострокову перспективу пов’язана з тривалим життєвим циклом зелених насаджень. Перспективне планування встановлює чіткі межі величинам показників, спираючись на особливості клімату, географічного розташування, виробничого профілю та інших територіальних відмінностей населеного пункту. Перспективні плани озеленення поселень слід розробляти на основі їх генеральних планів для забезпечення завдань реформування галузі.

У роботі вдосконалено зміст форм й запропоновано послідовність виконання розрахунку показників перспективного плану комплексного озеленення з урахуванням сучасних економічних вимог. Розроблена форма «Розподіл витрат на заходи перспективного плану комплексного озеленення території за джерелами фінансування», яка конкретизує обсяги коштів, що плануються з різних джерел (табл.1).

У другому розділі “Аналіз стану та розвитку системи озеленення міст та регіонів” проаналізовано стан і тенденції розвитку системи озеленення і її елементів у конкретній історичній та просторовій ситуації на прикладі м. Харкова і Харківського регіону.

Природна першооснова території Харківського регіону і м. Харкова як вихідна база для розвитку характеризується недостатнім рівнем забезпеченості ресурсами. Території регіону і міста зазнали істотних змін від діяльності

людини, їх стан необхідно покращувати шляхом лісорозведення у регіоні й створення зелених зон у місті. Для реалізації цього завдання необхідно спланувати всі заходи з озеленення і забезпечити їх фінансування.

Таблиця 1

Розподіл витрат на заходи перспективного плану комплексного озеленення території за джерелами фінансування

№ п/п	Види робіт	на 01.01.200(n) року							
		Кількість, од (га)	Вартість, млн. грн.	Місцевий бюджет, млн. грн.		Кошти підприємств з озеленення, млн. грн.	Кошти на об'єкти природно-заповідного фонду, млн. грн.	Інші джерела, млн. грн.	
				загальний фонд	спеціальний фонд				
					всього				у т.ч. фонд розвитку
1	Ландшафтна реконструкція існуючих зелених насаджень								
2	Створення нових зелених насаджень								
3	Створення нових об'єктів загального користування								
4	Реконструкція і модернізація виробничої бази суб'єктів системи озеленення								
5	Науково-дослідні й інструктивно – методичні роботи для потреб озеленення								
6	Рекреаційний благоустрій								
7	Разом:								

Для встановлення обсягів відтворення зелених насаджень проаналізовано існуючий стан забезпеченості зеленими насадженнями у м. Харкові (табл.2) і проведено порівняльний аналіз з іншими регіонами України.

Таблиця 2

Динаміка питомого показника озеленення у м. Харкові

Показник	Роки				
	1955-1970	1981-1990	2000-2004	2005-2007	Плановий показник 2008 –2010
Кількість зелених насаджень загального користування, м ² на 1 чол.	15,6	18,0 – 19,5	19,5	20	25

Інтенсивне збільшення площ зелених насаджень відбувалося в минулому. Результати дослідження доводять, що у 1990–2008 рр. питанням забезпечення мешканців поселень зеленими насадженнями не надавалося належної уваги.

Проаналізовано забезпеченість обласних центрів України зеленими насадженнями. Табл. 3 ілюструє значну невідповідність фактичних показників нормативним даним для більшості територій.

Таблиця 3

Характеристика забезпеченості міст України зеленими насадженнями

Міста	Фактична кількість зелених насаджень на чол., м ²	Нормативна величина зелених насаджень на 1 чол. (згідно з ДБН 360-92*), м ²	Абсолютне відхилення, на 1 чол., м ²
Київ	22,1	20	понад норму
Луганськ	22,1	22	понад норму
Донецьк	16,4	22	-5,6
Запоріжжя	15,4	22	-6,6
Суми	14,6	21	-6,4
Чернівці	14	20	-6
Ужгород	13,1	19	- 5,9
Дніпропетровськ	13,04	22	-8,96
Кіровоград	10,5	22	-11,5
Чернігів	9,3	20	-10,7
Луцьк	9,2	20	-10,8
Харків	9,1	21	-11,9
Вінниця	8,9	21	-12,1
Херсон	8,7	22	-13,3
Черкаси	8,5	21	-12,5
Полтава	8,1	21	-12,9
Миколаїв	7,9	22	-14,1
Житомир	7,5	20	-12,5
Одеса	7,5	22	-14,5
Рівне	6,88	20	-13,12
Хмельницький	6,86	20	-13,14
Тернопіль	6,1	20	-13,9
Івано-Франківськ	5,6	19	-13,4
Сімферополь	5,04	23	-17,96
Львів	4,3	21	-16,7

Для дослідження проблем озеленення проаналізовано абсолютні показники створення, реконструкції та ремонту зелених насаджень у регіонах України. Встановлено, що ці показники підтверджують загальні негативні зміни: зменшення кількості насаджень і збільшення небажаних наслідків урбанізації.

Таким чином, в результаті дослідження встановлено: збереження та використання об'єктів комплексної зеленої зони не відповідає сучасним еколого-економічним вимогам; недостовірність інформації призводить до значної невідповідності між фактичними і нормативними величинами показників; відсутність відкритої інформації стосовно зелених насаджень викликає погіршення ступеня керованості системою озеленення; відсутні

офіційні статистичні форми, що мають заповнюватися на підприємствах з озеленення для систематизації даних на регіональному і державному рівнях; не розроблені єдині методики розрахунку питомих показників озеленення.

Пропонується здійснити наступні дії для подолання недоліків, що зазначені вище (рис. 1):

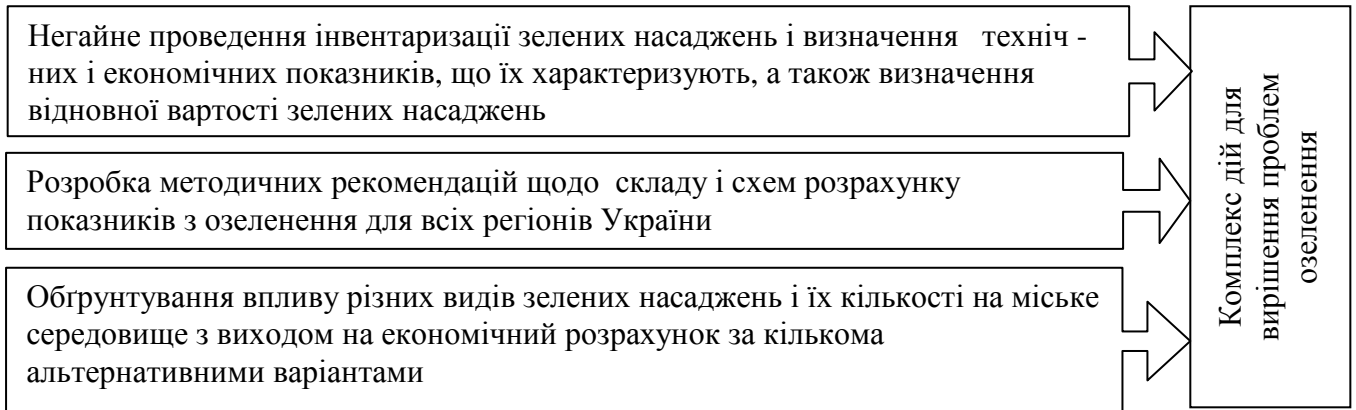

Рис. 1 - Склад, послідовність та характеристика дій для вирішення проблем озеленення.

Проаналізована діяльність суб'єктів у галузі озеленення, основними недоліками їх діяльності є: неефективність використання всіх видів ресурсів, недосконалість управлінської структури і відсутність зваженого і доцільного планування діяльності.

Встановлено, що головними факторами, які гальмують збалансування системи озелених територій і стабілізацію фінансово–господарської діяльності підприємств з озеленення, є недосконалість процесів планування і фінансування зовнішнього благоустрою міст.

Фінансування утримання, поточного та капітального ремонту об'єктів загального користування системи озеленення здійснюється виключно за рахунок місцевих бюджетів, а на інших територіях – за рахунок коштів їх власників або користувачів відповідно до нормативів.

Кошти, що виділяються на фінансування об'єктів системи озеленення, входять до видатків за кодом “Благоустрій міст, сіл, селищ”. Питома вага фінансування заходів з озеленення за цим кодом дуже низька. Кошти на капітальний ремонт зелених насаджень майже відсутні. Наявні фонди міських бюджетів не забезпечують належного рівня фінансування зелених насаджень.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, автором виявлено, що стан об'єктів і суб'єктів системи озеленення незадовільний, а тенденції розвитку здебільшого мають негативний характер. На заваді реформування галузі, зокрема, стоїть недосконалість процедур виділення коштів на озеленення. Брак коштів на фінансування є критичним фактором розвитку сфери озеленення.

Третій розділ “Еколого-економічний механізм функціонування системи озеленення міст та регіонів” надає обґрунтування значущості нормативів фінансування для перспективних планів озеленення та пропозиції щодо формування системи фінансування озеленення, визначає механізм встановлення фінансових нормативів на капітальний ремонт зелених насаджень.

Після визначення основних недоліків функціонування системи озеленення автором для її вдосконалення запропоновано наступне:

1. Модель системи більш ефективного фінансування озеленення має формуватися у наступній послідовності: вибір стратегії розвитку (збереження зеленої зони, покращення зеленої зони, розвиток зеленої зони); вибір виду робіт (створення зелених насаджень, утримання зелених насаджень, капітальний ремонт зелених насаджень); визначення пріоритетності відтворення об’єктів озеленення; визначення (обрання) об’єктів фінансування.

2. Для визначення фінансового нормативу на капітальний ремонт зелених насаджень запропоновано алгоритм його розрахунку: визначення показника «комплексна характеристика території»; на основі показника «комплексна характеристика території» визначення фінансових нормативів для обласних центрів України; визначення критеріїв диференціювання обсягів фінансування насаджень; розробка п’ятирівневого механізму формування витрат на капітальний ремонт зелених насаджень.

Комплексна характеристика території залежить від різних факторів (рис.2)

Рис.2 - Фактори впливу на комплексну характеристику території.

Значенням факторів надано ранги за семибальною шкалою. За допомогою

експертного аналізу розподілена вагомість кожного фактора з категорії “базові”(табл.4). Фактори поділені на базові, основні й додаткові.

Подальші розрахунки виконані в розрізі регіональних центрів, тому що поширення дії переважної кількості факторів співпадає з межами регіону, а їх вплив особливої виразності й сили набуває на території міст.

Таблиця 4

Характеристика вагомості факторів впливу на комплексну характеристику території

№ ф-ра	Найменування фактора	Сума балів	Коефіцієнт вагомості
1	Чисельність населення, яке проживає на території	114	0,146
2	Кліматична зона, до якої відноситься територія	109	0,140
3	Вид ландшафту, до якого відноситься територія	107	0,137
4	Зона антропогенного тиску(навантаження)	81	0,104
5	Екологічна безпека території	76	0,097
6	Якісний склад зелених насаджень	70	0,090
7	Категорія міста за профілем діяльності	63	0,081
8	Культурно-історична значущість території	49	0,063
9	Категорія території за містобудівним районуванням	37	0,047
10	Наявність загальнодержавних техногенних об'єктів	27	0,035
11	Щільність забудови території	25	0,032
12	Норма озеленення території	22	0,028

Комплексна характеристика території (КХТ) розрахована для подальшого використання при визначенні нормативів фінансування на капітальний ремонт зелених насаджень (табл.5)

Для визначення нормативу фінансування капітального ремонту зелених насаджень (Н, %) використаємо комплексну характеристику території, як представлено в наступній формулі:

$$H = \frac{KXT * 8}{3,5}, \quad (1)$$

де КХТ – комплексна характеристика території, бали; 8 – константа норми амортизації, %; 3,5 – константа середньої величини балів, бали.

Отримані результати дозволяють застосовувати цей показник у практичній діяльності при наявності величини балансової вартості зелених насаджень, по відношенню до якої і встановлений даний відсоток.

Визначений норматив є узагальненою величиною. Диференціювання нормативу фінансування витрат на капітальний ремонт зелених насаджень за об'єктами пропонується виконати відповідно до їх характеристик.

На першому етапі насадження розподіляють згідно з їх розташуванням на

Характеристика нормативу на капітальний ремонт зелених насаджень

Міста	Номер фактора												КХТ	Річний норматив, %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Вінниця	4	2	4	5	2	3	2	3	2	1	7	5	3,2	7,41
Дніпропетровськ	7	3	3	5	3	3	3	2	3	1	6	4	3,8	8,65
Донецьк	7	3	4	5	3	3	3	2	3	1	5	3	3,9	8,82
Житомир	4	1	4	4	2	3	2	2	2	1	6	5	2,9	6,63
Запоріжжя	5	3	4	5	3	3	3	2	3	2	4	3	3,6	8,16
Івано-Франківськ	3	1	5	2	3	3	2	4	1	1	4	5	2,8	6,39
Київ	7	1	2	5	4	2	3	4	2	1	4	1	3,3	7,55
Кіровоград	4	4	4	4	3	3	2	2	2	1	5	5	3,4	7,74
Луганськ	4	3	4	4	3	2	3	2	3	1	6	1	3,2	7,32
Луцьк	3	2	4	3	4	3	2	3	2	1	6	5	3,0	6,97
Львів	5	2	1	5	3	3	3	7	2	1	6	7	3,4	7,84
Миколаїв	5	4	2	4	3	3	2	1	2	1	5	6	3,2	7,37
Одеса	7	4	3	4	3	3	3	3	2	1	6	6	3,9	8,89
Полтава	4	2	4	3	3	3	3	2	2	1	5	5	3,1	7,05
Рівне	3	2	3	3	3	3	2	2	1	1	4	5	2,6	6,03
Сімферополь	4	4	2	2	3	3	2	4	2	1	5	7	3,1	7,05
Суми	4	2	4	3	3	3	3	3	2	1	6	3	3,1	7,14
Тернопіль	3	2	4	4	3	3	2	4	2	1	5	6	3,1	7,12
Ужгород	3	1	5	2	4	3	2	3	1	1	5	3	2,8	6,41
Харків	6	2	4	4	3	3	3	3	2	1	6	5	3,6	8,17
Херсон	4	4	4	4	3	3	2	2	2	1	5	5	3,4	7,74
Хмельницький	3	2	4	4	3	3	2	3	3	1	7	5	3,1	7,16
Черкаси	4	2	3	4	4	3	2	2	2	1	6	5	3,1	7,08
Чернівці	4	1	5	3	4	3	2	2	3	1	3	3	3,0	6,91
Чернігів	4	1	2	3	4	3	2	2	2	1	6	5	2,7	6,21

території міста, на другому – згідно з функціональним призначенням насаджень, на третьому – згідно з їх біологічними особливостями та терміном використання; на четвертому – згідно з віковими категоріями, на п'ятому – згідно з категоріями порід.

Представимо поетапне розкладання абсолютної величини нормативу фінансування.

$$\text{Перший етап} \longrightarrow N(Z) = N(Z_{1...m}) \longleftarrow N(Z) = Z_1 + Z_2 + Z_3 + Z_4 + Z_5 + Z_6 \quad (2),$$

де N – узагальнений норматив фінансування (абсолютна величина);

$Z_{1...m}$ – обсяг фінансування насаджень за категоріями територіальної цінності (відповідно $Z_1 - 0,31 N$; $Z_2 - 0,25 N$; $Z_3 - 0,14 N$; $Z_4 - 0,11 N$; $Z_5 - 0,1 N$; $Z_6 - 0,09 N$)

m – кількість категорій залежно від величини міста ($m=6$).

Розподіл об'єктів фінансування за цінністю територій поселення, на яких вони знаходяться (табл.б).

Таблиця 6

Розрахункові дані першого етапу

Вид насаджень у зоні	Частка в рамках виділених коштів	Вид насаджень у зоні	Частка в рамках виділених коштів
Ядра міського центру	0,31	Першій периферійній	0,11
Центральній	0,25	Другій периферійній	0,1
Середній	0,14	Передмістя	0,09

Другий етап $\rightarrow Z_{1...m}(Y) = Z(Y_{1...n}) \leftrightarrow Z_{1...m}(Y) = Y_1 + Y_2 + Y_3 + Y_4 + Y_5$ (3),
де $Y_{1...n}$ – обсяг фінансування насаджень за функціональною приналежністю в кожній категорії окремо (відповідно $Y_1 - 0,18Z_1$; $Y_2 - 0,14 Z_2$; $Y_3 - 0,14 Z_3$; $Y_4 - 0,09Z_4$; $Y_5 - 0,45Z_5$);

n – кількість категорій функціонального значення зелених насаджень ($n=5$).
Розподіл об'єктів фінансування за функціональною належністю (табл.7).

Таблиця 7

Розрахункові дані другого етапу

Функціональна належність зелених насаджень	Частка в рамках виділених коштів
Загального користування (парки, сквери, бульвари тощо)	0,18
Обмеженого користування (дитячі садки, школи, лікарні)	0,14
Спеціального призначення (вулиці, магістралі та ін.)	0,14
Інші	0,09
Природоохоронний, заповідний фонд	0,45

Третій етап $\rightarrow Y_{1...n}(X) = Y(X_{1...t}) \leftrightarrow Y_{1...n}(X) = X_1 + X_2$ (4)
де $X_{1...t}$ – обсяг фінансування зелених насаджень за видами в кожній категорії окремо (відповідно $X_1 - 0,55Y_1$; $X_2 - 0,45 Y_2$);

t – кількість видів зелених насаджень ($t=2$).

Розподіл об'єктів фінансування за видами зелених насаджень(табл.8).

Таблиця 8

Розрахункові дані третього етапу

Вид зелених насаджень	Частка в рамках виділених коштів
Дерева	0,55
Чагарники	0,45

Четвертий етап $\rightarrow X_{1...t}(R) = X(R_{1...a})$ (5),

де $R_{1...a}$ – обсяги фінансування зелених насаджень за видами в кожній категорії окремо (відповідно для X_1 $R_1 - 0,14 X_1$; $R_2 - 0,21 X_2$; $R_3 - 0,31 X_3$; $R_4 - 0,34 X_4$; відповідно для X_2 $R_1 - 0,17X_1$; $R_2 - 0,25 X_2$; $R_3 - 0,33X_3$; $R_4 - 0,25X_4$);

a – кількість видів зелених насаджень ($a=2$);

$X_1(R) = R_1 + R_2 + R_3 + R_4$ - для дерев;

$X_2(R) = R_1 + R_2 + R_3 + R_4$ - для чагарників.

Розподіл об'єктів фінансування за категорією вікового стану видів зелених насаджень (табл. 9).

Таблиця 9

Розрахункові дані четвертого етапу

Категорії вікового стану дерев	Частка в рамках виділених коштів	Категорії вікового стану чагарників	Частка в рамках виділених коштів
1д	0,14	1ч	0,17
2д	0,21	2ч	0,25
3д	0,31	3ч	0,33
4д	0,34	4ч	0,25

П'ятий етап $\longrightarrow R(K) = R(K_{1...b}) \longleftarrow R_{1...4} = K_1 + K_2 + K_3$ (6),

де $K_{1...b}$ – обсяг фінансування зелених насаджень за породами в кожній категорії окремо (відповідно $K_1 - 0,22 R_1$; $K_2 - 0,33 R_2$; $K_3 - 0,45 R_3$);

b – кількість категорій порід ($b = 3$);

Розподіл об'єктів фінансування за категорією породи зелених насаджень (табл. 10)

Таблиця 10

Розрахункові дані п'ятого етапу

Категорія породи	Частка в рамках виділених коштів
A	0,22
B	0,33
C	0,45

У даному розділі розроблено алгоритм визначення нормативу фінансування витрат на капітальний ремонт зелених насаджень на основі комплексної характеристики території, запропонована п'ятирівнева схема формування коштів на капітальний ремонт зелених насаджень.

ВИСНОВКИ

Дослідження спрямоване на висвітлення проблем економічного регулювання системи озеленення міст та регіону. В ході аналізу й систематизації інформації виявленні суттєві недоліки в предметному й економічному плануванні розвитку системи озеленення, а також у механізмах її фінансування.

У роботі визначено основні завдання, розроблено теоретичні й практичні пропозиції щодо функціонування системи озеленення і її економічного регулювання:

1. Досліджено особливості використання загальнонаукового методологічного апарату у сфері озеленення, зокрема, системний підхід. У

сфері озеленення, як свідчать результати аналізу, універсальні й специфічні теоретико-методологічні прийоми використовують рідко. У дисертації обґрунтовано необхідність визначення економічного поняття «система озеленення міст (регіонів)»; виявлено елементи системи озеленення; визначено особливості її структури і організації; функцій. Для вирішення завдань дослідження застосовано трансдисциплінарний підхід, що дало змогу інтегрувати знання таких дисциплін, як економіка, екологія, містобудування, менеджмент в міському господарстві, інформаційні системи управління та ін.

2. У контексті урбанізаційних процесів виявлено основні проблеми розвитку територій, що пов'язані із системою озеленення: недосконалість існуючої галузевої нормативно-законодавчої бази, недостатня увага з боку органів місцевої влади до питань перспективного планування розвитку зеленої зони міст і регіонів, брак коштів на фінансування сфери озеленення.

3. Проведений аналіз стану та тенденцій розвитку системи озеленення виявив наступні проблеми: неефективна організаційна структура управління підприємств з озеленення; незадовільний фінансово-господарський стан підприємств, пов'язаний з недоліками, в першу чергу, нормативно - правових засад діяльності і специфічністю ресурсної складової господарювання; пасивність до отримання конкурентних переваг серед виробників послуг з озеленення; загальна незбалансованість видів діяльності (вирощування квітів, створення об'єктів зелених насаджень і благоустрій, експлуатація зелених насаджень). Проведено аналіз стану об'єктів озеленення і процесу нормування зелених насаджень, в результаті чого простежені історичні зміни в наявності рослинності на території регіонів і міст. Доведено, що існує невпорядкованість методик визначення аналітичних показників щодо нормування насаджень на питому одиницю (1 мешканець, 1 м² площі та ін.).

4. На основі даних міських бюджетів досліджено процес фінансування заходів з благоустрою і в їх числі – з озеленення. Виявлено, що надмірне узагальнення витрат, пов'язаних з фінансуванням “Благоустрою міст, селищ і сіл”, призводить до непрозорості даних за окремими складовими даного коду економічної класифікації видатків; неперіоритетність виділення коштів на озеленення у порівнянні з витратами на шляхове господарство, що підтверджується низькою питомою вагою (5-10% у видатках на “Благоустрій”); непропорційність виділення коштів на озеленення основним територіальним характеристикам населених пунктів, що призводить до погіршення стану міської рослинності взагалі по Україні; недостатність джерел фінансування витрат на озеленення і відсутність механізму вирішення даної проблеми.

5. У дисертаційній роботі обґрунтовано процеси фінансування і перспективного планування як основи економічного регулювання системи озеленення. Виявлено, що більшість міст і регіонів України не реалізують

заходи з перспективного планування. Запропоновано впровадити практику планування у формі складання перспективних планів комплексного озеленення для різних населених пунктів. Для реалізації запропонованого автором удосконалені існуючі й розроблені нові форми для складання перспективного плану комплексного озеленення територій. Розробку перспективних планів запропоновано виконувати, використовуючи нормативи на утримання, поточний і капітальний ремонт зелених насаджень. Нормативів на капітальний ремонт зелених насаджень немає, тому вони розроблені дисертантом. У роботі розрахований показник комплексної характеристики території, який визначає якісний стан міст та регіонів стосовно сфери озеленення. Спираючись саме на вищевказану характеристику, розроблено методику визначення нормативів фінансування витрат на капітальний ремонт зелених насаджень і проведені їх розрахунки для обласних центрів України. Методичні пропозиції розрахунку нормативів дозволяють озброїти органи місцевого самоврядування при фінансовому плануванні інструментарієм для обґрунтованих розрахунків потреби у фінансових ресурсах на функціонування системи озеленення.

6. Розроблено методику формування коштів на капітальний ремонт зелених насаджень і їх подальшого диференціювання на підґрунті п'ятирівневої схеми. Запропонована схема убезпечить від впливу фактора суб'єктивізму при розподілі асигнувань з бюджету. У сьогоднішніх економічних реаліях фінансування зелених насаджень відбувається за застарілою схемою залишкового принципу, без економічного обґрунтування. У роботі запропоновано визначати суми витрат на озеленення пропорційно основним характеристикам зелених насаджень: місцезнаходженню об'єкту, функціональному призначенню зелених насаджень, їх виду, породі й віку. Запропонований механізм дозволить економічно обґрунтувати обсяги фінансування окремих зелених насаджень, необхідні грошові суми будуть формуватися за чітко окресленими етапами, що знизить до мінімуму вплив імовірнісних факторів на прийняття рішень розпорядників бюджетних коштів. Чітке обґрунтування необхідної величини коштів для фінансування зелених насаджень дозволить раціонально планувати грошові надходження з різних джерел для забезпечення планових обсягів озеленення. Виходячи з економічних рекомендацій роботи щодо формування коштів на заходи з озеленення, органи місцевого самоврядування матимуть змогу ефективно спрямовувати бюджетні кошти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у фахових виданнях:

1. Бурак О.М. Перспективне планування як інструментарій для впорядкування системи озеленення міст / О.М. Бурак // Збірник наукових праць «Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: «Проблеми економіки та управління», № 628. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2008. – С. 411-416.
2. Бурак О.М. Комплексна характеристика території – основа перспективного планування розвитку системи озеленення міста / О.М. Бурак // Ученые записки Крымского инженерно-педагогического университета. Вып. 12. Экономические науки. – Симферополь: НИЦ КИПУ, 2008. – С. 56 – 59.
3. Бурак О.М. Проблеми формування економічно обґрунтованих нормативів фінансування заходів з озеленення територій / О. М. Бурак // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Вип. 239: В 5 т. – Т. V. - Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – С.1176-1181.
4. Бурак О.М. Заходи щодо підвищення ефективності використання бюджетних коштів на озеленення міст / О.М. Бурак // Комунальне господарство міст: Наук.-техн. зб. Вип. 68. Серія: Економічні науки. – К.: «Техніка», 2006. – С.165-170.
5. Бурак О.М. Стратегічні та тактичні завдання розвитку системи озеленення міст / О.М. Бурак // Комунальне господарство міст: Наук.-техн. зб. Вип. 77. Серія: Економічні науки. – К.: «Техніка», 2007. – С. 38-44.
6. Бурак Е.Н. Определение нормативов финансирования затрат на капитальный ремонт зеленых насаждений и их дифференцирование / Т.П. Юрьева, Е.Н. Бурак // Научный информационный журнал «БИЗНЕС ИНФОРМ». – Харьков: ИД «ИНЖЭК».-№ 11.- 2007.- С. 113-116.

(особистий внесок автора: розроблена методика визначення нормативів фінансування витрат на капітальний ремонт зелених насаджень, розраховані нормативи для регіональних центрів України).

7. Бурак О.М. Бюджетне фінансування системи озеленення і його недоліки / Т.П. Юр'єва, О.М. Бурак // Комунальне господарство міст: Наук.-техн. зб., Вип. 80. Серія: Економічні науки. – К.: «Техніка», 2008. - С. 147-152

(особистий внесок автора: виявлені основні недоліки бюджетного фінансування системи озеленення міст та регіонів, запропоновано шляхи їх подолання).

Матеріали конференцій:

1. Бурак О.М. Економічне регулювання системи озеленення як передумова сталого розвитку регіону / О.М. Бурак // Праці Дев'ятої міжнародної наукової конференції студентів і молодих учених «Управління розвитком соціально-

економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання». – Ч.5. – Донецьк: Донецьк. нац. ун-т, 2008. – С. 15-17.

2. Бурак О.М. Економічні проблеми збереження і розвитку системи озелених територій міст та промислових регіонів / О.М. Бурак //Збірник статей учасників IV Всеукраїнської конференції «Охорона навколишнього середовища промислових регіонів як умова сталого розвитку України». – Запоріжжя: Видавництво, 2008. – С.169-170.
3. Бурак О.М. Регіональні особливості розвитку невиробничої сфери економіки / О.М. Бурак // Матеріали за 4-а міжнародна научна практична конференція «Динамика исследования». Т.8. Экономика. София. «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2008. – С.48-50.
4. Бурак О.М. Реформування системи управління у сфері озеленення / О.М. Бурак // Матеріали за 4-а міжнародна научна практична конференція «Бъдещето проблемите на световна наука». Т. 9. Экономика. София. «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2008р. – С.54-57.
5. Бурак О.М. Інноваційний статус підприємства: сутність категорії, підходи до оцінки/ С.В. Дворкін, О.М. Бурак // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції “Інноваційний розвиток України: наукове, економічне та правове забезпечення”.- Х. : Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2007. – С.155-164.

(особистий внесок автора: запропоновано підхід до визначення інноваційного статусу, зокрема, для суб'єктів сфери озеленення).

6. Бурак О.М. Системний підхід до вибору організаційної структури зеленого господарства міст / О.М. Бурак // Матеріали Международной научно-практической конференции «Усовершенствование экономических структур строительной отрасли в условиях трансформации экономики Украины к рыночным условиям». – Х.: ХГАГХ, 2005. – С. 56-58.
7. Бурак О.М. Нові організаційно-виробничі структури підприємств зеленого будівництва, націлені на отримання синергетичного ефекту / Т.П. Юр'єва, О.М. Бурак // Матеріали Международной научно-практической конференции «Системотехнические основы полидименсионального формирования синергетического инвестиционного цикла в строительной отрасли». – Х.: ХНАГХ, 2007.- С.69-70.

(особистий внесок автора: запропоновано удосконалювати функціонування підприємств галузі озеленення шляхом отримання синергічного ефекту від концентрації виробництва).

8. Бурак О.М. Особливості надання послуг з озеленення у контексті ринкових процесів / О.М. Бурак // Матеріали научно-технической конференции преподавателей, аспирантов и сотрудников ХНАГХ. – Х.: ХНАГХ, 2008. – С. 5-6.

9. Бурак О.М. Про недосконалість термінології у галузі озеленення / О.М. Бурак // Матеріали научно-технічної конференції преподавателей, аспирантов и сотрудников ХНАГХ. – Харьков: ХГАГХ, 2006. – С. 25-27.

АНОТАЦІЯ

Бурак О.М. Економічне регулювання розвитку системи озеленення міст та регіонів України в умовах урбанізації. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 - розвиток продуктивних сил та регіональна економіка. Харківська національна академія міського господарства, 2009. - Харків.

У дисертації висвітлено проблематику, пов'язану з механізмом економічного регулювання розвитку сфери озеленення в умовах підвищеного антропогенного тиску, зумовленого надмірною урбанізацією територій.

Виявлені проблеми й недоліки функціонування сфери озеленення як у теоретико-методологічному, так і у практичному аспектах в містах та регіонах.

Для усунення недоліків термінологічної бази запропоновано закріпити нове змістовне наповнення категорії “система озеленення міст(регіонів)”.

За результатами проведеного аналізу виявлено, що з кожним роком погіршується стан комплексної зеленої зони міст, а на підприємствах з озеленення поглиблюються кризові явища.

Наведено обґрунтування процесів перспективного планування і фінансування як основи економічного регулювання системи озеленення. Виявлено, що більшість міст і регіонів України не реалізують заходи з перспективного планування. Запропоновано впровадити практику планування у формі складання перспективних планів комплексного озеленення для різних населених пунктів (далі–План). Для реалізації запропонованого автором удосконалені існуючі й розроблені нові форми для складання Плану. При розробці перспективних планів запропоновано використовувати нормативи на капітальний ремонт зелених насаджень, що розроблені дисертантом.

Розроблено методику формування коштів на капітальний ремонт зелених насаджень на підґрунті п'ятирівневої схеми згідно з їх якісними характеристиками.

Ключові слова: економічне регулювання, система озеленення, перспективне планування, фінансування, фінансові нормативи на капітальний ремонт.

АННОТАЦИЯ

Бурак Е.Н. Экономическое регулирование развития системы озеленения городов и регионов Украины в условиях урбанизации. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.05 – развитие производительных сил и региональная экономика. Харьковская национальная академии городского хозяйства, 2009.- Харьков.

Диссертация раскрывает отдельные вопросы экономического регулирования развития системы городов и регионов Украины в условиях урбанизации. Значимость и актуальность работе придает то, что поле исследования работы пересекается с основными задачами органов местного самоуправления и государства по обеспечению устойчивого развития территорий.

Автором адаптирована теоретико-методологическая база общенаучного и специального научного аппарата для изучения вопросов функционирования системы озеленения. В результате анализа выявлены: несовершенство теоретико-методологической базы и основные недостатки функционирования системы озеленения городов и регионов.

Проведен анализ терминологической обеспеченности сферы озеленения. Предложено уточнить термин «система озеленения городов (регионов)».

Результаты проведенного анализа субъектов и объектов системы озеленения: состояние комплексной зеленой зоны с каждым годом ухудшается, неэффективно управление в этой отрасли.

Детально исследованы процессы финансирования внешнего городского благоустройства и в особенности суммы денежных средств, выделяемых на озеленение. Установлено, что недостаточно выделяемых средств для поддержания зеленых насаждений в состоянии, когда они обеспечивают качественную, комфортную среду жизнедеятельности человека.

Выявлено, что большинство городов и регионов Украины не реализовывают программы перспективного планирования сферы озеленения. Автором предложено внедрять в практику перспективные планы комплексного озеленения, для чего разработаны новые формы плана и усовершенствованы существующие. Для плановых расчетов необходимо использовать разработанные финансовые нормативы.

В диссертации разработана методика расчета нормативов на капитальный ремонт зеленых насаждений, которые служат инструментарием перспективного и текущего планирования по обоснованию расчетов потребности в финансовых ресурсах для системы озеленения.

В вышеуказанной методике предложено пятиуровневое дифференцирование объемов финансирования зеленых насаждений, исходя из их ценностных характеристик. Четкое обоснование величин бюджетных ассигнований приведет к существенному усовершенствованию процесса финансирования и сведет к минимуму влияние на них субъективных факторов.

Внедрение научных разработок данной диссертации позволит органам местного самоуправления достичь высоких показателей результативности мероприятий по развитию территорий в целом.

Ключевые слова: экономическое регулирование, система озеленения, перспективное планирование, финансирование, финансовые нормативы на капитальный ремонт зеленых насаждений.

ANNOTATION

Burak O.M. Economic Regulating Development of Greenery Planting System of Cities and Regions of Ukraine under Conditions of Urbanization. – Manuscript.

The dissertation submitted for a Candidate of Sciences (Economics), specialty 08.00.05 – Productive Forces Development and Regional Economics. – Kharkiv National Academy of Municipal Economy, 2009. - Khakov.

The dissertation has covered problems connected with a mechanism of greenery planting sphere economic regulating development under the conditions of increased anthropogenic pressure caused by excessive urbanization of Ukraine's territories.

New content filling of “greenery planting system” category has been proposed by the author for removing terminology base disadvantages.

It has been revealed that a majority of cities and regions in Ukraine do not implement programs of prospective planning. Planning practice in the form of prospective plans of complex greenery planting for different settlements has been proposed to implement. Existing forms have been improved and new forms for composing a prospective plan of territory complex greenery planting have been developed for implementing measures suggested by the author. Use of norms for major repairs of green plantations has been offered under developing prospective plans. The author of the dissertation has developed norms of financing expenditures for major repairs of green plantations.

The technique of financial resource forming for major repairs of green plantations and their further differentiation on the base of five-level scheme according to their qualitative characteristics has been developed.

Key words: economic regulating, greenery planting system, prospective planning, norms of financing expenditures for major repairs of green plantations.

Бурак Олена Миколаївна

**ЕКОНОМІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЗЕЛЕНЕННЯ
МІСТ ТА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ УРБАНІЗАЦІЇ**

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Відповідальний за випуск

д. т. н., проф. Торкатюк В.І.

Підп. до друку 25.05.09
Друк на різнографі
Замовл. №

Формат 60*84 1/16
Умовн.-др. арк. 0,9
Тираж 100 прим.

Папір офісний

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12.

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12